

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členiek senátu JUDr. Gabriely Gerdovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v právnej veci navrhovateľky **A.**, bytom U., proti odporcovi **Obvodnému pozemkovému úradu v Čadci**, Palárikova č. 95, 022 01 Čadca, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 2. apríla 2008 č. 2008/00084-017/A02, o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/36/2008-66 zo dňa 12. decembra 2008, takto

r o z h o d o l i:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/36/2008-66 zo dňa 12. decembra 2008 **m e n í** tak, že rozhodnutie odporcu zo dňa 2. apríla 2008 č. 2008/00084-017/A02 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanovením § 250j ods. 2 písm. a/, b/ O.s.p. zrušil rozhodnutie odporcu, vec mu vrátil na ďalšie konanie a navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal.

Uvedeným rozhodnutím odporca rozhodol o uplatnenom reštitučnom nároku navrhovateľky tak, že navrhovateľka ako oprávnená osoba podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z. z. spĺňa podmienky uvedené v ustanovení § 3 ods. 1 písm. m/ zákona na priznanie práva na náhradu za pozemky, ktoré prešli do vlastníctva štátu na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia Rady Ms NV v Čadci, odbor výstavby a vodného hospodárstva č.: Výst:9087/1960 zo dňa 15. marca 1961 a jeho zmeny rozhodnutím Ms NV v Čadci, odbor výstavby a vodného hospodárstva č.: Výst:4875/1962 zo dňa 15.10.1962, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21. decembra 1962 pod výstavbu vodovodu v Čadci v katastrálnom území Čadca.

V bode II rozhodnutia Obvodný pozemkový úrad v Čadci uviedol, že oprávnenej osobe sa priznáva právo na náhradu za pozemky, ktoré nie je možné navrátiť, a to pozemky

v katastrálnom území Čadca zapísané v pozemnoknižných vložkách č. 3453, 550, 3075, 3074, 2767 ako parc. č. X., stav v čase vyvlastnenia. Predmetné pozemky boli ku dňu účinnosti zákona k 1.1.2004 na LV č. X. – S. a.s. Ž., ako i ku dňu uplatnenia reštitučného nároku navrhovateľkou t. j. ku dňu 6.4.2004. Terajší stav podľa CKN v zmysle identifikácie parciel zo dňa 15.1.2008 – parc. č. X.- ost.pl.-LV X., parc.č. X. – ost – LV X., parc. č. X. – ost.pl. – LV X., parc. č. X. – ost.pl. – LV X.. Spolu sa priznáva právo na náhradu za pozemky vo výmere 2262 m², z toho 920 m² kultúra – pasienok, 1342 m² kultúra – orná v podiele 1/1.

Podľa bodu III oprávnenej osobe sa priznáva právo na náhradu za pozemky z dôvodu, že pozemky CKN sa ku dňu účinnosti zákona č. 503/2003 Z. z. k 1.1.2004 nachádzali vo vlastníctve právnickej osoby a to na LV č. X. S., a.s., Ž., a vo vlastníctve fyzickej osoby a to na LV č. X. – G. a nachádzali sa na týchto listoch vlastníctva i ku dňu uplatnenia predmetného nároku, a to ku dňu 6.4.2004, a taktiež v súčasnosti sa nachádzajú na liste vlastníctva č. X. S. a.s. Ž. ako právnickej osoby, na LV č. X. L. ako fyzickej osoby a LV č. X. V. ako fyzickej osoby, čo sú zákonné prekážky navrátenia vlastníctva k pozemkom.

V bode IV. uviedol, že sa oprávnenej osobe prevedú bezodplatne v zmysle § 6 ods. 2 zákona do vlastníctva iné pozemky vo vlastníctve štátu v primeranej výmere a bonite, v akej boli jej pôvodné pozemky, alebo sa jej poskytne finančná náhrada.

V zmysle § 6 ods. 5 zákona, pozemky, ktoré sa prevedú oprávneným osobám za ich pozemky poskytne Slovenský pozemkový fond, a finančnú náhradu za pôvodné pozemky, ku ktorým sa vlastníctvo nevracia, a za ktoré nebol poskytnutý náhradný pozemok poskytne Slovenský pozemkový fond podľa druhu pozemkov v čase ich prechodu na štát alebo inú právnickú osobu (bod V výroku).

Podľa bodu VI výroku rozhodnutia navrhovateľke sa nepriznáva vlastnícke právo k časti pozemkov vo výmere 88 m², 68 m², 150 m² v zmysle identifikácie parciel zo dňa 15. januára 2008, ani sa jej nepriznáva náhrada za tieto časti parciel, ktoré sú tam špecifikované z dôvodu, že časti parciel EKN č. 3866, 3864 a 3863 vo výmere 88 m², 68 m² a 150 m² neprešli v minulosti v rozhodnom období do vlastníctva Československého štátu a nie sú na týchto častiach parciel založené listy vlastníctva v stave CKN, a v súčasnosti sú v nájme Slovenskej správy ciest Bratislava, Mesta Čadca a Slovenskej republiky – Železníc Slovenskej republiky.

Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že v predmetnej veci správny orgán nesprávne právne posúdil uplatnený reštitučný nárok navrhovateľky najmä s ohľadom na znenie reštitučného zákona v čase uplatnenia nároku a v následnom období po novelizácii, t. j. po 1.5.2004, kedy týmto novelizovaným ustanovením § 6 ods. 1 písm. a/ zákona došlo k rozšíreniu okruhu osôb, vo vlastníctve ktorých sa predmet reštitúcie nachádza aj na právnické osoby, a ktorých vlastníctvo bráni priznaniu vlastníctva oprávnenej osobe.

Proti tomuto rozsudku podal odporca včas odvolanie, v ktorom namietal nesprávne posúdenie vecí súdom. Poukázal na to, že ani v období pred novelizáciou zákona č. 503/2003 Z. z., teda pred 1.5.2004, ani v období po 1.5.2004 nebolo možné prinavrátiť vlastníctvo k takým pozemkom, ktoré sa nachádzali ku dňu účinnosti zákona (k 1.1.2004) vo vlastníctve fyzickej a právnickej osoby, vzhľadom k tomu, že ustanovenie § 4 jednoznačne už pred novelizáciou zákona vyšpecifikovalo, kto je povinnou osobou (povinnou navrátiť vlastníctvo k pozemkom), citujúc: „povinnými osobami sú právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona majú k pozemku vo vlastníctve Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo správy, a poľnohospodárske družstvá“, tzn., že v predmetnej veci Severoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Žilina, ktorej predmetné nehnuteľnosti boli

zavkladované do katastra nehnuteľností rozhodnutím Správy katastra Čadca č. V 955/2003 zo dňa 27.7.2003 a teda boli v jej vlastníctve ku dňu účinnosti zákona č. 503/2003 Z. z. a to k 1.1.2004, nevystupuje v tomto konaní ako povinná osoba v zmysle § 4 zákona a nevystupovala ako povinná osoba ani pred novelizáciou zákona. V prípade, že by nedošlo ku novelizácii zákona č. 503/2003 Z. z. zákonom č. 217/2004, boli by nároky reštituentov typu A. uplatnené do 1.5.2004 úplne zamietnuté. Takíto reštituenti by neboli oprávnenými osobami a nemohli by vôbec reštituovať. Nepatrila by im ani náhrada. Z toho dôvodu bola uskutočnená novelizácia, kde bol v § 6 ods. 1 písm. a/ rozšírený okruh reštituentov a to o takých, ktorých pôvodné nehnuteľnosti sa nachádzali ku dňu účinnosti zákona k 1.1.2004 vo vlastníctve právnických osôb. Po účinnosti novelizácie po 1.5.2004 títo reštituenti majú nárok aspoň na náhradu. Správny orgán mal za to, že nepochybil, keď priznal oprávnenej osobe právo na náhradu za pozemky, ktoré prešli do vlastníctva štátu na základe vyvlastnenia bez náhrady, keďže splnila podmienky uvedené v ustanovení § 3 ods. 1 písm. m/ zákona. Vzhľadom na to, že reštitučný nárok navrhovateľky je odporcom posudzovaný už dlhodobo, poukázal na právne závery rozsudkov Krajského súdu v Žiline ako aj právne závery rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1SžoKS 46/2006, sp.zn. 1SžoKS 77/2006 a sp.zn. 6SžoKS 164/2006, prijaté v obdobných veciach, ktorými boli potvrdené rozsudky Krajského súdu v Žiline.

Záverom žiadal rozsudok Krajského súdu v Žiline zmeniť a rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Čadci potvrdiť.

Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu odporcu navrhla rozsudok Krajského súdu v Žiline, s ktorým sa plne stotožnila, potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie odporcu je dôvodné.

Zákon č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o navrátení vlastníctva k pozemkom“) je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom, vyjadreným v preambule, je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi (zákonom č. 229/1991 Zb. v platnom znení, zákonom č. 330/1991 Zb. v znení noviel - § 37 až § 39) zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku.

Zákon č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom v ustanovení § 1 upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. **Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria:**

- a/ poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria,**
- b/ lesný pôdny fond.**

Kto je oprávnenou osobou, určuje ustanovenie § 2 citovaného zákona.

Jeho ods. 2 upravuje poradie oprávnených osôb. Tieto osoby sa stávajú oprávnenými osobami (vzniká im nárok) za predpokladu, že sú občanmi Slovenskej republiky a žijú. Delenie na rovnaké diely prichádza do úvahy vtedy, ak nárok prešiel na viac oprávnených osôb.

Podľa § 3 ods. 1 písm. m/ zákona, oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu, v dôsledku **vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady.**

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 reštitučného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2 ako aj, že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne uvedených v § 3 ods. 1, 2, 3, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 (do 31.12.2004), žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1, a že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.). Zákonné podmienky, za splnenia ktorých nie je možné vlastníctvo k pozemkom alebo k ich častiam navrátiť, sú ustanovené v § 6 ods. 1.

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 reštitučného zákona v spojení s § 32 ods. 1 písm. c/ zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadanie pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách.

Pre konanie pozemkového úradu o vrátenie vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo dospel odvolací súd k záveru, že odporca náležitým spôsobom zistil skutkový stav a na vec aplikoval príslušné zákonné ustanovenia.

V konaní nebolo sporné, že navrhovateľka je oprávnenou osobou, a že sa jedná o pozemky, ktoré prešli na štát alebo inú právnickú osobu v období od 25.2.1948 do 1.1.1990, t.j. v rozhodnom období spôsobom špecifikovaným v ustanovení § 3 zákona, a tiež, že predmetné nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území Čadca zapísané v pozemkovoknižných vložkách č. 3453, 550, 3075, 3074 a 2767, ktoré sú identické s parcelami zapísanými na LV č. 251 boli vyvlastnené na základe rozhodnutia Rady Ms NV v Čadci, odboru výstavby a vodného hospodárstva č. Výst:9087/1960 zo dňa 15. marca 1961 v spojení s rozhodnutím toho istého orgánu č. Výst:4875/1962 zo dňa 15. októbra 1962 pre výstavbu vodovodu v Čadci za náhradu, ktorá nebola vyplatená.

Správny orgán priznal navrhovateľke právo na náhradu za pozemky, ktoré nie je možné navrátiť z dôvodu, že pozemky sa nachádzali vo vlastníctve právnickej osoby a to S., a.s., Ž., na LV č. X., čo je zákonnou prekážkou na navrátenie vlastníctva k pôvodným pozemkom v zmysle § 6 ods. 1 písm. a/ zákona. Z predloženej identifikácie parciel tiež vyplýva, že na častiach CKN parciel sú zapísané aj ďalšie právnické osoby a to Slovenská republika – Slovenská správa ciest Bratislava, mesto Čadca a Slovenská republika – Železnice Slovenskej republiky Bratislava bez určenia vlastníckeho, nájomného alebo iného vzťahu k predmetným pozemkom.

Z administratívneho spisu odporcu tiež vyplýva, že S., š. p., so sídlom v Ž., boli rozhodnutím Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky zo dňa 4.4.2003 č.: 3172/2003-420/152 zrušené bez likvidácie dňa 30. apríla 2003 a majetok zrušeného

štátneho podniku prechádza dňom 1. mája 2003 na Fond národného majetku Slovenskej republiky, ktorý všetok majetok tým istým dňom vložil do novozaloženej akciovej spoločnosti S. a.s., ktorá sa stala právnym nástupcom zrušeného štátneho podniku. Jej právnym nástupcom je toho času akciová spoločnosť S., a.s.. Rozhodnutím Správy katastra Čadca č. V 955/2003 zo dňa 27.7.2003 – 1181/2003 bolo vlastnícke právo vlastníka (S. a.s.) predmetných nehnuteľností zavkladované do katastra nehnuteľností, čo vyplýva priamo zo zápisu na LV č. X. pre katastrálne územie Čadca, v časti zápisov titul nadobudnutia. Za daných okolností odporca nepochybil, keď konštatoval, že navráteniu vlastníctva predmetných nehnuteľností bránila zákonná prekážka podľa § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 503/2003 Z. z..

Z toho vyplýva, že Severoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. (ako právnická osoba) ku dňu účinnosti zákona č. 503/2003 Z. z., t. j. ku dňu 1.1.2004 vlastnila nehnuteľnosti, ktorých vydania sa domáha oprávnená osoba. Odporca dôvodne nepovažoval terajšieho vlastníka nehnuteľnosti za povinnú osobu v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. a nepochybil, keď priznal oprávnenej osobe právo na náhradu za pozemky, ktoré prešli do vlastníctva štátu na základe vyvlastnenia bez vyplatenej náhrady v zmysle § 6 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z., keďže splnila podmienky uvedené v § 3 ods. 1 písm. m/ cit. zákona.

Vlastníctvo k pozemkom alebo k jeho častiam nemožno navrátiť, ak pozemok je vo vlastníctve fyzickej osoby (§ 6 ods. 1 písm. a/ v znení účinnom do 30.4.2004).

Podľa § 6 ods. 1 písm. a/ zákona (v znení účinnom od 1.5.2004) vlastníctvo k pozemkom alebo k jeho častiam nemožno navrátiť, ak pozemok je vo vlastníctve fyzickej osoby a právnickej osoby okrem povinnej osoby (§ 4 ods. 1).

Podľa § 250ja ods. 7 O.s.p., ak Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhoduje ako odvolací súd v obdobnej veci, aká už bola predmetom konania pred odvolacím súdom, môže v odôvodnení poukázať už len na podobné rozhodnutie.

V preskúmvanej veci najvyšší súd poukazuje na už vyššie citované rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1SžoKS 46/2006, sp. zn. 6SžoKS 164/2006, a sp. zn. 1SžoKS 77/2006 (išlo o potvrdzujúce rozhodnutia odporcu) a ich právne závery, lebo sa týkali obdobnej veci v tej istej lokalite a na tom istom skutkovom základe.

V neposlednom rade najvyšší súd zdôrazňuje, že navrhovateľka uplatnila reštitučný nárok dňa 6.4.2004 (t.j. v období pred novelizáciou ust. § 6 ods. 1 písm. a/ zákona o navrátení vlastníctva uskutočnenou zákonom č. 217/2004) a teda v čase, keď vlastníctvo nebolo možné navrátiť, ak bol pozemok vo vlastníctve fyzickej osoby.

Zmena citovaného ustanovenia od 1.5.2004 znamená pre navrhovateľku výhodu, a preto možno konštatovať, že záver správneho orgánu vychádza z náležite zisteného skutkového stavu a správnej aplikácie príslušných zákonných ustanovení, lebo navrhovateľka splnila zákonné podmienky uvedené v § 3 ods. 1 písm. m/ zákona, a má právo na náhradu za pozemky, ktoré prešli do vlastníctva štátu na základe vyvlastnenia bez náhrady.

Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že rozhodnutie odporcu potvrdil, keďže neboli zistené skutočnosti vedúce k záveru, že by odporca vydal nezákonné rozhodnutie.

Náhradu trov odvolacieho konania súd účastníkom nepriznal podľa § 246c O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p..

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave, dňa 21. apríla 2010

JUDr. Jozef Hargaš, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth